

ILL

10

PROMÓCIA V AULE EMILA BELLUŠA

Aula, v ktorej promovali prví absolventi štúdia architektúry sa po mnohých desaťročiach na promócie na Fakulte architektúry nepoužívala, až tento rok nastala zmena. Promócie 185-tich absolventov štúdia v odbore: architektúra – 127, urbanizmus – 19 a dizajn – 39 sa konali v štyroch skupinách na domácej „alma mater“ v Aule Emila Belluša. O kvalitnú bezproblémovú organizáciu promócií každým smerom, kde bežala aj projekcia z Auly priamo vo foyeri, sa zásadným spôsobom pričínili prof. Bohumil Kováč. Rodinní príslušníci a priatelia absolventov si mohli pozrieť tiež výstavu o Cenu prof. Lacka, kde niektorí absolventi vo fakulturnom kole zabodovali.

Milí čitatelia, pre zachytenie atmosféry Vám poskytujeme príhovor pani dekanke doc. Lubice Vitkovej a pár fotografií.

—red., foto Matej Kováč—

Vážená magnificencia, vážený pán promótor, vážené honorability, vážení kolegovia, čerstvé absolventky, absolventi, milí hostia!

Ukončenie štúdia a s ním spojený slávnostný akt promócie je jedným z významných sviatkov na univerzite, ale i v rodinách. Všetci zúčastnení sme v tejto chvíli tak trochu dojatí, súčasne šťastní a hrdí. My pedagógovia preto, že sme boli pri kreslení prvých písmen architektonickej a dizajnerskej abecedy, že sme vám milí absolventi pomáhali otvárať dvere do tajov architektúry, dizajnu, že sme boli vystavení vašim otázkam, na ktoré sme chceli dať tie správne odpovede. Sme vďační za to, že sme mohli rást s vami. Rodičia, rodina, priatelia z toho, že vidia svojich najbližších, pripravených stať sa vlastných nohách.

Čerství architekti sú isto hrdí na to, že vďaka svojmu talentu, trpezlivosti, úsiliu a neraz i vďaka príslovečnému šťastiu úspešne ukončili štúdium, ktoré patrí k tým najnáročnejším.

Dnešné stretnutie pri príležitosti slávnostného aktu promócie má nárok byť ešte slávnostnejšie. Akademický rok 2011/2012 sa nesie v znamení 35. výročia založenia Fakulty architektúry a 65. výročia výučby architektúry na Slovensku. Slovenská technická univerzita, ktorej je Fakulta architektúry súčasťou si v týchto dňoch zas pripomína 75. výročie svojho založenia, o ktorej

Príhovor dekanke da. Lubice Vitkovej

vznik sa významným spôsobom zaslúžil i architekt Emil Beluš svojimi dlhoročnými aktivitami. Bol to práve on, ktorý ďalej neúnavne pripravoval vznik architektonického školstva. Jeho prvým úspešným krokom bolo zriadenie Oddelenia architektúry a pozemného staviteľstva a zahájenie štúdia architektúry a pozemného staviteľstva v školskom roku 1946/47. Bol to Profesor Emil Beluš, ktorý na architektonické ústavy zriadené v nasledujúcom školskom roku pozval erudovaných českých architektov a profesorov: Alfréda Piffa, Karla Hannauera, Jana Koulu, Vladimíra Karfíka, Emanuela Hrušku. Postavil tak základy kvalitnej vzdelávacej inštitúcie, ktorej v roku 1951 dal i túto prekrásnu, funkčnú a reprezentatívnu budovu. Aula, v ktorej promovali prví absolventi štúdia architektúry a v ktorej sa tento slávnostný akt uskutočňuje prvýkrát po niekoľkých desaťročiach nesie nie len jeho rukopis, ale právom i jeho meno.

Snaženie o svojbytnosť architektonického vzdelávania sa zavŕšila v roku 1976, zriadením Fakulty architektúry a to odčlenením zložky architektonického vzdelávania od Stavebnej fakulty SVŠT nariadením vlády SR č. 93/1976 s účinnosťou od 1. septembra 1976.

Nedá mi nespomenúť niektoré ďalšie míľniky našej fakulty, významné pre súčasných absolventov. V roku 1990 sa Fakulta architektúry obohatila o výučbu študijného programu dizajn, čím nepriamo nadviazala na školu umeleckých remesiel z rokov 1937–1938 (sídliaču v objekte súčasného rektorátu STU).

A nakoniec na prelome rokov 2010/2011 Európska komisia vo svojom Úradnom vestníku oznámom o dokladoch o formálnych kvalifikáciách – podľa smernice 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií uznala diplom inžiniera architekta vydanom Slovenskou technickou univerzitou na Fakulte architektúry v Bratislave v študijnom odbore 5.1.1. architektúra a urbanizmus. Absolventi

Gaudeamus

V pozitívnej atmosfére medzi promočnými sekvenciami zlava vedenie FA STU: prodekan doc. Ján Ilkovič, prodekanka doc. Henrieta Moravčíková, dekanka doc. Ľubica Vitková, prodekan prof. Robert Špaček, prorektor STU Horňák, pedel arch. Jozef Baláž, predseda AS FA arch. Pavel Naháňka, odborný garant odboru Dizajn doc. Peter Paliatka a sekretárka z ÚAOB Kristínka Baňáková

FA STU študijného programu Architektúra a študijného programu Urbanizmus majú týmto možnosť slobodného pohybu pri výkone povolania a ich diplomy budú uznávané komorami architektov štátov EU.

V uvedených míľnikoch sa symbolicky spája hodnota tradície s hodnotami slobody a otvorenosti. Na týchto hodnotách je založené i vzdelávanie na našej fakulte. Stojí na existujúcich kvalitných základoch a súčasne má snahu včas reagovať na aktuálne prúdy, spoločenské, technologické zmeny a inovácie... Ešte počas štúdia vám otvorila cestu pre slobodné rozhodnutia, kde študovať, teraz vám otvára cestu pre slobodné rozhodnutia kde pracovať a ako tvoriť...

Ambíciou našej fakulty bolo z vás, milí absolventi, vychovať komplexných architektov, urbanistov a dizajnérov. Pripraviť Vás nielen pre povolanie tvorivého architekta, urbanistu, dizajnéra, ale i pre uplatnenie sa v školstve, v oblasti výskumu, výstavby, územného plánovania, ochrany pamiatok, kultúry, marketingu, realít, ako i v hraničných oblastiach architektúry, urbanizmu a dizajnu. Veď odbory architektúra a dizajn sú veľmi flexibilné a obsažné, umožňujúce vám široké spektrum uplatnenia. Naším cieľom bolo pripraviť Vás na riešenie nielen našich lokálnych problémov, ale pripraviť Vás i pre riešenie problémov globálnych, či tých v iných častiach Európy a sveta. Čaká Vás povolanie architekta, dizajnéra, ale predovšetkým poslanie robiť tento svet krajším a harmonickejším. Architekt má prinášať kultúru do stavania, má kultivovať prostredie. Dizajnér vnáša kultúru do každodenného života cez výrobky každodennej potreby. Tvorte krásne domy, miesta, záhrady, mestá. Tvorte veci krásne, jednoduché i mnohotvárne. Veci pôsobivé a nadčasové, ktoré nebude možné prehladať. A pri tom buďte sami sebou, nie kópiou niekoho iného. Architektúra však nie je len o navrhovaní budov, či formovaní prostredia, dizajn o vytvorení produktu. Vaše budúce povolania sú o schopnosti pracovať v tíme, tím viesť, o schopnosti komunikovať medzi sebou, s ľuďmi, politikmi a s inými profesiami. Vaše profcie sú o počúvaní túžob ľudí, sú o tvorbe pre ľudí, o vytváraní lepších podmienok pre život. To si vyžaduje prekročiť prah svojej profcie a neustále sa vzdelávať, uvažovať, hľadať a pomenúvať problémy spoločnosti.

Na záver si požičiam slová architektky a dizajnéry Evy Jiříčnej:

„Dôležité je, aby človek, ktorý sa na cestu architektúry a dizajnu vydá, po tej ceste išiel rád. Keď človek niečo robí rád, poradí si i s ťažkosťami.“

Vážení absolventi, absolventky, mladé architektky, architekti, (dizajnérky, dizajnéri), už kolegyně, kolegovia do Vášho profesijného života vám prajem veľa vytrvalosti, tvorivých nápadov a nadšenia a v osobnom živote veľa šťastia.

doc. Ľubica Vitková
dekanka Fakulty architektúry STU

Noví kolegovia

Noví kolegovia

Noví kolegovia

Foyer na FA

PRVENSTVO PRE MICHALA GANOBJAKA

Výstava Mosbuild a portál Archi-Europe vypísali v roku 2011 veľkú medzinárodnú súťaž MADA award (MosBuild Architecture and Design awards) pre mladých architektov a študentov architektúry. Zadané boli témy: „Riešenie pre osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby so zníženou schopnosťou pohybu“ a „Trvalo udržateľné a energeticky úspornejšie riešenie v nových budovách, rovnako ako aj odvážne projekty rekonštrukcie“. V každej z nich udeľovali ocenenie za študentský projekt a aj realizáciu. Porota vyberala zo 125 odovzdaných návrhov z 32 krajín sveta. Medzinárodná porota vybrala štyroch

vítazov, jedným z víťazov sa stal doktorand FA STU v Bratislave Ing. arch. Michal Ganobjak. Opýtali sme sa ho na dojmy a zážitky zo súťaže aj z Moskvy.

Ako ste sa ocitli v tejto súťaži?

V rámci doktorandského štúdia sa snažime všetci získať čo najviac informácií na tému svojej dizertačnej práce. S týmto cieľom sa snažime aj publikovať a zúčastňovať sa relevantných konferencií alebo zapájať svoje projekty do súťaží. Na odporúčanie vedúcej dizertačnej práce doc. Evy Kráľovej sme sa viacerí zapojili do rôznych súťaží. Jednou z nich bola u nás neznáma medzinárodná architektonická súťaž – MADA award.

Aký projekt ste posielali do súťaže?

Projekt obnovy lokality bývalej baníckej osady Pieskov v Španej doline, ktorý som navrhol ako svoju diplomovku. Princípy trvalej udržateľnosti ako aj univerzálneho navrhovania sú v zahraničí samozrejmosťou. Trvalá udržateľnosť so svojím ekonomickým, ekologickým a sociálnym rozmerom sú dôležité smery pri úvahách v architektonickej tvorbe. Navyše princípy univerzálneho navrhovania majú širšie pole pôsobnosti ako princípy bezbariérovosti. Je to navrhovanie pre všetkých, nie je „to“ len o prístupe, adaptabilnosti a bezbariérovosti. Eliminuje potrebu špeciálnych vymožeností a priestorov. Dalo by sa povedať, že je opakom úzko špecializovaných bezbariérových riešení. Tieto aktuálne princípy tvorby som preto adaptoval do svojej diplomovej práce, kde som plne využil aj svoje poznatky z Erazmu z pobytu v belgickom Gente. Projekt bolo podľa zamerania možné prihlásiť do oboch kategórií, čo som teda aj využil. Projekt obnovy lokality bývalej baníckej osady Pieskov v Španej doline porota zaujal natoľko, že mu udelila prvú cenu. Oznámenie o umiestnení prišlo nenápadne – e-mailom a na poslednú chvíľu. Organizátori MADA award oznámili, že

ocenenie si mám prísť vyzdvihnúť do Moskvy, hneď po našej Veľkej noci. Východný svet si možno neuvedomil týždňový posun v rozdiel konfesií západného a východného sveta. Takto som spoznal strasti s vybavovaním víz narýchlo.

Aké boli Vaše dojmy zo svetovej metropoly akou je Moskva?

Vo veľkonočný pondelok som letel sám do Moskvy s obavami, dvomi gigami máp a vytlačeneou azbukou v peňaženke. Prečo som sa vlastne neučil ruštinu ako rodičia? Generácia mojich rodičov počúvala o Moskve stále. Bola asi ako druhé hlavné mesto. Mentálne bola zrejme naša, bolo ľahšie sa tam vybrať. Mne tak však neprípada. Predtým som počul iba o kriminalite, neprehľadnom metre, veľkej chudobe a šialených vodičoch. Moskva ma večer privítala dažďom. Čakal som aj chladnejšie počasie, aj napriek varovaniam bolo podobné akou nás doma na Orave. Absencia strednej vrstvy tu bola viditeľná na každom kroku. Moskva bola plná dvoch polarít. Mesto bez mierky. Roztrúsené staré kamenné mrakodrapy boli pospájané nízkou zástavbou. Dojem z mesta bol čierno-biely: buď bolo niečo ohromné a dych vyrážajúce, alebo to nestálo ani za slovo. Prejsť na opačnú stranu cesty bol tiež problém. Tak blízko a zároveň tak ďaleko. Mesto pôsobilo akoby rozdelené nadzemnou dopravou na mnoho malých mestečiek. Moskovské metro ma ohúrilo. Veľkolepé stanice s honosným foyerom, nielen prístrešky a diery do zeme, ako je zvykom u iných metropol. Štruktúrované lustre, steny zdobené reliéfmi, mozaikami a nástennými malbami s rokajovou výzdobou. Človek by si ani nevšimol, že je na stanici. Moskva priniesla luxus bežným ľuďom. Mosadzné súsošia podopierali klenby a niektorí ľudia si v tempe davu narýchlo vystrčili ruku, aby aspoň trochu počúvali mosadznú sochu. Zvláštny zvyk, stále netuším, o čo išlo.

Kde bola výstava a kde prebiehal záver súťaže a preberanie ocenení?

Výstava architektúry a stavebníctva MosBuild sa konala v Moskve v dňoch od 10.–13. apríla 2012 bola v nie veľmi vábnej priemyselnej architektúre výstavných hál Expocentra, v blízkosti nového administratívneho centra, kde už stálo rozostavaných zopár nadrozmerých „kryštálov“. Táto každoročná výstava približuje súčasné stavebné technológie a ponúkané materiály na trhu zákazníkom a otvára tak pole pre budúcu spoluprácu. Na medzinárodnom poli trhu dokáže poukázať na inovatívne trendy v oblasti architektúry. Po vstupe na výstaviisko som sa stretol s orga-

nizátormi súťaže, ktorí mali tiež na výstavisku svoj prezentačný stánok. Ukázali sa ako veľmi vlúdni a zhovorčiví ľudia. Všetko sa potom nieslo vo veľmi uvoľnenej atmosfére, plnej humoru. Spravidelnými akciami výstavy boli aj prednášky na tému „zelených prístupov“ simultánne tlmočené do iných jazykov.

Sem patril aj blok prednášok členov poroty a vyhlásenie výsledkov MADA award. Medzinárodná porota v zložení profesora Pavla Kazantzev (Rusko) a architektov z praxe – Conix architects (Antverpy/Brusel), LAN architecture (Paríž), Speech (Moskva) vybrala z mnohých návrhov a realizácii štyroch víťazov. Ocenení z prvých miest z každej kategórie boli pozvaní do Moskvy na prestížnu výstavu MosBuild prezentovať svoje návrhy a na slávnostné preberanie cien. Dôležitosť celej súťaže zdôrazňovala aj individuálne vyhotovená křišťálová trofej.

Aký bol Váš projekt? Povedzte nám teda pár slovo projekte.

Môj Projekt revitalizácie Pieskov pri Španej Doline získal prvé miesto za Bezbariérové riešenie za študentský projekt. Návrh nesie v sebe odkaz na tradíciu v kombinácii s modernými a súčasnými riešeniami. Špania Dolina bola pre kvalitu a množstvo svojich prírodných zdrojov známa ako „medená metropola Európy“. Na mieste zvanom Piesky, boli nájdené najbohatšie zásoby medenej rudy. Presný rok, kedy osada Piesky vznikla nie je známy, keď sa tu ťažila dávno pred Kristom. Voda vykonala mnoho druhov práce, potrebnej k získaniu rudy z baní až po finálne spracovanie. Nadzemný dopravný systém zberu vody z kopcov poháňal ťažobné stroje hlboko v podzemí. Drevo z okolitých kopcov bolo použité na vystuženie baní, obytné priestory pre baníkov na energiu pre samotné spracovanie rudy. Hoci sa v okolitých kopcoch drevo ťažilo intenzívne, stromy boli systematicky vysádzané. Všetky zdroje boli zužitkované

a využité (recyklované?) do posledného zbytku. Tieto ranno-priemyselné prístupy by sme nazvali dnes silne ekologické a udržateľné. Hlbinná ťažba sa na Pieskoch skončila v 20. storočí. Proces spracovania bol nahradený novým, založeným na technológii lúhovania kyselinou, využívajúcim povrchové zdroje rudy. Ťažilo sa už bágami. Práve táto činnosť zmenila prostredie drasticky. Celá osada baníkov bola zničená. Pri úvahe o geniu loci by sa dalo povedať, že jediné čo toto miesto dneška spája s jeho minulosťou je zmena.

IDEA

Konvenčné banícke metódy, materiály a technológie použité v prvej fáze ťažby – podpovrchovej baníckej ťažbe na Pieskoch, môžeme dnes nazvať ekologickými, ohladuplnými k životnému prostrediu. Návrh nového zastavovacieho plánu Nové Piesky nadväzuje na ekologické prístupy minulosti práve v tejto zmenenej „mesačnej krajine“. Táto aktuálna téma má čo povedať práve dnes. Edukačná funkcia bola zvolená ako doplnenie geografického trojuholníka Špania Dolina, Staré Hory a Piesky – telo, duša, myseľ. Špania Dolina ako historické miesto ťažkej fyzickej práce v baniach, Staré hory ako mariánske pútnické miesto a lokalita Pieskov, ktorá si žiadala naplnenie edukačnou funkciou. Takto je lokalita komplexne naplnená a a pripravená na pripojenie do siete projektu Geomontánneho parku, ktorý spája a prezentuje miesta s bývalou baníckou históriou. V súčasnosti skoro nič nezostalo zo starého medeneého dolu: iba jeden banícky dom, kaplnka Panny Márie, banícky cintorín, niekoľko ruín a podzemné systém sácht a štólní. Revitalizácia prostredia si vyžaduje novú schému rozvoja. Návrh je rozdelený do niekoľkých etáp. Prvá iniciatíva je vytvoriť „EnviroPark“ environmentálne vzdelávacie centrum, ktorý zakladá svoj potenciál na interaktívnej výuke, skleník ako „Motýli dom“ postavený nad korunou ruiny baníckeho domu, a Múzeum banskej činnosti zapojené do siete Geomontánneho parku. Ďalšie nové „domy“ budú postavené na stopách bývalých baníckych domov. Architektonická idea je založená na vytvorení nových malých oddelených priestorov odvodených z typológie niekdajších banských domova pôvodnej schémy zástavby. Vybrané materiály rešpektujú genius loci (miestny kameň, drevo a meď), technológia výberu vo vzťahu k fyzickej povahe existujúcich štruktúra inteligentné využívanie energetických zdrojov, je výsledkom skutočnej túžby na ochranu životného prostredia. Mobilná fasáda vzdelávacieho centra environmentálnej výchovy vytvára variabilnú mikroklimu a rôzne priestorové varianty. Skupina fotovoltaických panelov umiestnených na slnečnom svahu a nádrž

s vodou zásobujú osadu potrebnými energiami. Celý projekt je riešený pravidlami univerzálneho navrhovania. Zdanlivo nedostupný areál je prístupný aj pre osoby s rôznym druhom zneryhodnení cez podzemný tunel zo strany Španej doliny. Ten poskytuje celoročne konštantné podmienky. Areál má spevnené plochy rínku drobným miestnym kamenivom. Areál Pieskov je zapojený do novej rozšírenej siete turistických a baníckych naučných chodníkov. Jednou z navrhovaných naučných trás je trasa pre zneryhodnených.

Kto boli ďalší ocenení?

Prvé miesto za tému Bezbariérové riešenia si za architektov z praxe získal Poliak Andrej Leszczynski Bialeho Stoku. Jeho viacúčelová stavba uľahčuje začlenenie zrakov postihnutých ľudí do spoločnosti a tiež je prispôsobená potrebám a ich profesijného uplatnenia. Navrhnutá ako miesta výkonu práce pre osoby zrakov postihnuté. Priechod medzi jednotlivými zónami sú ľahko rozpoznateľné, jednoducho komponované zmenou materiálu s inými akustickými vlastnosťami čo uľahčuje orientáciu užívateľom. Prvé miestov kategórii Trvalá udržateľnosť za architektov z praxe, získal architekt Juan Manuel Herrantz zo Španielskeho Madridu. Vináreň La Grajera sa stáva plnou súčasťou prostredia v ktorom je. Konštantná teplota, prirodzené vetranie, zelená strecha. Komplex vinárne ponúka jednoduché bioklimatické riešenia, často viditeľné existujúcej tradičnej architektúre. V tej istej téme za študentov si prevzala študentka architektúry Gracia Romeroz Venezuely, ktorá takisto prišla s konceptom špecializovaného „Environmentálneho“ edukačného centra v lagúne Sinamaica. Krajina je tvorená ibaz troch úrovní: voda, vegetácia a nebo. Jej budova sleduje myšlienku týchto troch úrovní. Slávnostné odovzdávanie cien MADA award sa uskutočnilo 11. apríla 2012 na galavečeri MosBuild v hoteli Lotte Moskva. Tu sa stretli predstavitelia všetkých zúčastnených firiem na príjemnej recepcii. Extrémne honosný banket s vynikajúcim jedlom bol oživený živou džezovou hudbou a ohurujúcim programom národných ruských artístov. Príjemná chvíľa na nadviazanie kontaktov. Ďalší deň sme si prebehli expozíciu výstaviiska. Venezuelčanka Gracia sa v Moskve zdržala iba deň, Poliak Andrej mal takisto naplánho. Tak sme sa spolu Juanom vybrali spolu po stopách ruských konštruktivistov, ale to už je iný príbeh.

Medzinárodná cena je veľmi povzbudivá inšpirujúca vec. Ale uspokojenie každého autora nastáva až po realizácii projektu. Aká je odozva na projekt samosprávy Španej doliny, bola by zo strany starostu obce ochota napomôcť realizácii Vášho projektu?

Už počas tvorby sme nadviazali spoluprácu s občianskymi združeniami Geomontánneho parku a Permon, ktoré sú aktívne v tomto prostredí. Práca v širšom meradle slúži ako zaujímavý podnet pre ďalšie kroky v rozširovaní naučných chodníkov Geomontánneho parku a prezentácie banskej minulosti celého okolia. Snaha je vyhlásiť lokalitu za chránenú pritiahnúť novou náplňou turistický ruch. Názor verejnosti na samotný návrh možno viac prezradí na jeseň pripravovaná výstava v Španej doline, kde sa budú prezentovať všetky projekty obnovy objektov zo Španej doliny riešené u nás na Fakulte architektúry STU.

–Podľa podkladov Ing. arch. Michala Ganobjaka rozhovor pripravila redakcia ILFA–

Vítaz kategórie Študent/Bezbariérové riešenia doktorand Ing. arch. Michal Ganobjak

Ocenený návrh Michala Ganobjaka: Špania Dolina – Piesky, revitalizácia lokality priemyselného dedičstva prostredníctvom zariadení cestovného ruchu

Ocenený návrh Michala Ganobjaka: Centrum environmentálnej výchovy – zóna centrum, Špania Dolina – Piesky, vyjadrenie kontextu hmoty minulostou zavesením LED osvetlenia štrbinová hra vychádzajúceho svetla

Organizačný výbor spolu s víťazmi, MADA awards 2012, Moskva
Zľava Marie-Claire Reagniers /redaktorka Archi-Europe/, Michal Ganobjak /doktorand Fakulty architektúry STU Bratislava/, Juan Manuel Herranz /architekt Madrid/, Massimo Silvestre – MADA organizátor, Gracia Romero /študentka Venezuely/, Jacques Allard /prezident Európskej architektonickej nadácie (EURAF)/, Andrej Leszczynski /architekt Poľska/

Zlava prof. Peter Vadrážka, doc. Gabika Gáspárová-Illéšová, arch. Janka Čúrna a doc. Peter Humaj

Každá generácia prežíva časy svojej mladosti a štúdia po svojom. S originálnymi zážitkami, skúsenosťami, spomienkami, možnosťami, ktoré sú pre tie nasledujúce generácie často totálne nepochopiteľné a už vôbec nie predstaviteľné. S pohľadom upriameným do minulosti sa vynárajú mnohé príhody, zábavné aj tie menej, pri oslavnej príležitosti vládne spomienkový optimizmus – jedno z obľúbených slovných spojení prof. Roberta Špačka. Na Fakulte architektúry STU bola v pondelok 11. júna 2012 podvečer otvorená výstava nazvaná **Generácia '52** s podtextom: Takto sme študovali... Generácia, narodená v roku

Sprava dekanka FA STU doc. Lubica Vitková, vedľa nej kurátorka výstavy arch. Danica Končeková a arch. Zuzana Tóthová

Grafický dizajn Generácie '52 na torte od kurátorky

VÝSTAVA GENERÁCIA '52

Zlava doc. Peter Humaj, doc. Nadežda Hrašková, arch. Anna Grandtnerová a doc. Mária Žitňanský

prof. Bohuš Kováč (v strede s mikrofónom) moderoval

1952 je na fakulte zastúpená deviatimi pedagógmi. Sú to: Ing. arch. Janka Čúrna z Ústavu urbanizmu a územného plánovania, doc. Gabriela Gáspárová – Illéšová z Kabinetu výtvarnej tvorby, doc. Nadežda Hrašková z Ústavu dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok, doc. Peter Humaj z Ústavu dizajnu, prof. Bohumil Kováč z Ústavu urbanizmu a územného plánovania, doc. Peter Paliatka z Ústavu dizajnu, prof. Robert Špaček z Ústavu experimentálnej a ekologickej architektúry, prof. Peter Vadrážka z Ústavu dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok a doc. Mária Žitňanský z Ústavu architektúry občianskych budov. Otcom myšlienky na takúto výstavu bol prof. Robert Špaček, výstavu organizátorky a manažérsky zastrešila arch. Danica Končeková s tímom, v ktorom bol arch. Michael Kostka, pri inštalácii výstavy pomáhali aj architekti P. Korček, J. Batora A. Oláh a tlačilo sa v spolupráci s Ing. Michalom Brašňom. Skvelým momentom bola aj torta, napečená v zodpovedajúcom dizajne Generácie '52. Otvorenie výstavy bravúrne moderoval prof. Bohuš Kováč a mnohých návštevníkov „objala nostalgia“ z časov minulých. Výstava predviedla ranné aj vyprofilovanejšie študentské práce, niekto sa pochválil dokonca indexom, niekto skicami, segmentmi ateliérových tvorieb a harmonik z KPS-ka, niekto pekným písmom, útržkami z poznámok zo statiky, modelmi, niekto vstavil bustu alebo svietidlo. Každý pozbieral čo našiel v zásuvkách doma i v práci alebo zapadnuté prachom na skriniach. Tieto veci a artefakty musia dnešným študentom pripadať dnes, v časoch, keď bez počítača na svete človek v dobe informačných technológií neuspeje, ako z „doby ľadovej“. Najmä keď fungovanie bez PC, notebooku, tabletu a i. je v našej profesii nemyšliteľné. Keď počítač a grafické programy sú dnes pre študentov akýmsi architektonickým „rottingom“, bolo milé pozrieť si klasický drevený príložník (v časoch môjho štúdia už nahrádzaný priesvitným dokonalejším ekvivalentom na lankách – tzv. korbíkom), šablónky so zariaďovacími predmetmi, krivka a bubliny, šablónky s rôznymi typmi písiem (moja generácia pamätá zlatú éru, keď boli ešte odlievané arch. Paľom Kosnáčom) a rôzne spomienkové artefakty z čias štúdia. Pre generáciu súčasných študentov také čosi musí byť neuveriteľné, veď všetky predstavené práce boli robené „handmade“.

–red.–

doc. Peter Paliatka s dizajnom

Zlava doc. Peter Havaš a Ing. arch. Anna Grandtnerová – stará garda pedagógov, v strede dekanka FA doc. Lubica Vitková a sprava prof. Bohuš Kováč a arch. Eva Oravcová – súčasná garda pedagógov

Profesorské trio Vadrážka – Kováč – Špaček so spolužiakom

JAN GEHL NA FA

V utorok 29. mája 2012 prednášal v Aule Emila Belluša na Fakulte architektúry dánsky urbanista Jan Gehl, obligátne zacielený na problematiku miest, architektúru, na vzťah medzi stavebným životným prostredím a kvalitou života. Prednášky sa zúčastnila aj jej excelencia veľvyslankyňa Dánskeho kráľovstva na Slovensku, pani Anita Hugau. Dekanka FA STU doc. Lubica Vitková a prítala na úvod Jana Gehla, hostí z Dánska a Ingrid Konrad, hlavnú architektku Bratislavy. Vo svojej prednáške Jan Gehl hovoril, že architekti sú sústredení na formu a nie na život, nevenujú sa ľudskému správaniu a šťastiu ľudí. Dobrý projekt je taký, ktorý vyvoláva šťastie a pohodu v ľuďoch, ktorý ho užívajú. Pre architektov by mal byť dôležitý vzťah formy a života. Treba vytvoriť humánne plánovanie miest. Treba sa snažiť ísť bližšie k veciam, znížiť hladinu stresu, hluku a znečistenia. Len tieto parametre môžu zatráktniť mestá a život v nich. Kľúčovým faktorom na vytvorenie kvalitného verejného priestoru je fungujúca verejná doprava, a tak v plánovaní miest treba podnieť ľudí k prirodzenej aktivite. Chodiť pešo alebo na bicykli najviac ako sa dá. Viac ciest a komunikácií znamená viac dopravy. Treba zmeniť zvyky miest a verejných priestorov. Bicyklovanie nie je extrémny šport. Bicyklové signály v Kodani na semaforoch naskočia na zelenú 6 sekúnd skôr ako

aby bolo plánovanie rozvoja mesta úspešné. Vysvetľuje, ako vytvorí živé, bezpečné, udržateľné a zdravé mestá. Zameranie sa na tieto otázky vedie Gehla k premýšľaniu o tom najväčšom meste vo veľmi malej mierke. Podľa Jana Gehla je treba vnímať mestské prostredie prostredníctvom 5 ľudských zmyslov: zo skúsenosti pri rýchlosti v chôdzi skôr než pri rýchlosti za jazdy autom alebo autobusom. A tento detailný pohľad je podľa jeho názoru veľmi často v súčasných projektoch opomenutý. Kniha je bohato ilustrovaná viac než 700 fotografiami, kresbami a ukázkami Gehlových prác po celom svete. V záverečnej kapitole knihy sa Gehl venuje plánovaniu mestského prostredia zameraného na ľudskú mierku v rýchle rastúcich mestách v rozvojových krajinách. Na prednáške spomínal Jan Gehl, že veľmi živé a príjemné na život sú mestá ako Melbourne, Sidney, Singapur. Na záver prednášky Jana Gehla s radosťou oznámila hlavná architektka Bratislavy Ingrid Konrad novinou, že s primátorom Bratislavy Milanom Vtáčnikom mali rokovanie a podarilo sa im získať Jana Gehla na spoluprácu, za čo bola odmenená potleskom publika.

–red.,
foto Matej Kováč–

DNI ARCHITEKTÚRY 2012 EXPEDÍCIA PANELSTORY

DNI ARCHITEKTÚRY 2012

EXPEDÍCIA PANELSTORY

NA BICYKLI ABSTRAKTNOU KRAJINOU BRATISLAVSKÝCH SÍDLISK

1. – 2. 6. 2012

Po desiatich rokoch akéhokolvek podujatia hrozí sklznutie do polohy formálnosti zavedenej akcie. Tá, nezávisle od jej kvality, môže byť poháňaná zotrvačnosťou entuziazmu kedysi do nej vlozenej, ale už s chýbajúcim nábojom počítačovej fázy. Pri jubilejnom ročníku Dní architektúry 2012 boli akékoľvek podobné úvahy tohto smeru neopodstatnené – dvojdiňové podujatie vygenerovalo, ako už logo akcie s energickým cyklom evokovalo, obrovské množstvo endorfinov, ktoré popri aktívnom spôsobe dopravy vzbudila téma akcie: hromadná bytová výstavba Bratislavy – jeden z najambicióznějších, ale súčasne aj najproblema-

tickejších, projektov modernizmu. Bratislavské sídliská sa ťažko zbavujú nálepky doby, v ktorej vznikli a často sú napriek pozitívam, ktoré sa s nimi viažu, z architektonickej stránky zaznávané – nielen laikmi, ale aj architektami samotnými. V tomto smere bolo priekopníckym činom vydanie publikácie „Bratislava – Atlas sídlisk“ (Bratislava: Slovart, 2011). Trajaz autorov knihy: vedúca Oddelenia architektúry na Ústave stavebníctva architektúry SAV – teoretika Henrieta Moravčíková, architektka Mária Topolčanská a historik umenia Peter Szalay boli aj jednými z organizátorov cyklosprievodov

tohtoročných Dní architektúry. Napriek tomu, že prvé júňové dni boli plné architektonických podujatí, Expedícia Panelstory prišla veľa nadšencov – dokonca netradičný počet nearchitektov, aj vďaka bicyklom a spoluprácou so združením Cyklokoalícia. Boli to práve účastníci z nearchitektonického prostredia, ktorí prejavili neobyčajne živý záujem o architektúru hromadnej výstavby, ktorá bola pred 20 rokmi domovom takmer 80% obyvateľov mestaa o jej tvorcov, hostí podujatia: architektov Ilju Skočeka, Lubomíra Titla, Štefaniu Krumlovú, Martu Kropilákovú,

Zastavenie na sídlisku Medzi jarkami pod sachou UFO od sochára Juraja Hovorku a architekta Štefana Svetka.

Architektka Štefania Krumlová rozpráva o výstavbe v Karlovej Vsi.

stavebného inžiniera Františka Šmidoviča ale aj sochára Juraja Hovorku, či českého teoretika architektúry pôsobiaceho vo Viedni, Jana Tábora. Jan Tábora spolu s architektom Skočekom a architektkou Martou Kropilákovou boli hosťami slávnostného otvorenia, konajúceho sa v rozostavanom depe metra, v Petržalke, ktoré moderovala Herieta Moravčíková a Peter Szalay. Po úvodných slovách sa premietalo niekoľko archívnych filmov viažúcich sa výstavbu Petržalky a zároveň mohli účastníci nazrieť do útrobov depa, pokiaľ im odvaha dovolila.

Oni používajú superlatív, my komparatív. Potom je otázka, ako sa validita kategórií A,B,C premietne do financovania. České špičkové výkony sa asi ekonomicky iným spôsobom prejavia ako tie naše mákké. No a s týmto strategickým pohľadom na registre súvisí aj spôsob hodnotenia výstupov. Nám sa zdá, že RUV funguje akoby voľne, alev požaduje veľmi dôsledný matematicko-štatistický model, tzv. Saatyho metóda, ktorá sa snaží urobiť register presným. Podmienkou je, že experti alebo v českom prípade „certifikátori“ zodpovedne zaradia diela. Kvôli objektívnosti majú snahu pozyvať kolegov zo zahraničia. To sme si povedali tak po česko-slovensky, lebo v našom malom rybníku

je hodnotiť zodpovedne niekedy problém, veď každý každého pozná. Preto sa niekedy neubránime akejsi licencii – tohto človeka poznám, ten je skvelý. A českí kolegovia zdôrazňovali, že register nemá hodnotiť kvalitu autora, ktorý dielo zaradil do registra je výborný umelec, ale či konkrétne dielo je výborné. Riziko skreslenia sa môže odstrániť, alebo skôr obmedziť nezávislostou certifikátora.

Fakulta architektúry má v oblastiach architektúra, urbanizmus, dizajn a výtvarné umenie najviac výstupov v rámci STU. V porovnaní s hodnotením výstupov publikačnej činnosti nedosahujú závažné umelecké diela také ohodnotenie ako závažné vedecké diela. Čo by mohlo pomôcť pri rozhodovaní o výške príspevkov a podpór za realizované tvorivú činnosť pre umelecké školy a fakulty?

Je úplne samozrejmé, že Fakulta architektúry má najvyšší podiel umeleckej činnosti v rámci STU, veď ktoráže fakulta by mohla mať umelecké výkony, nie? S tým prečo je ich váha menšia ako váha vedeckých výkonov, súvisí aj názor kolegov reprezentujúcich na konferencii české umelecké školy. Podľa nich stále žijeme v stave politickej zvrhlosti, vo vulgárnej socialistickej schéme,

že kultúra a umenie sú nadstavba. Akonáhle si politika túto schému osvojí, jedným z dôsledkov je vyššie zaradenie vedeckých výkonov v porovnaní kultúrou a umením. Toto je prvá vec, ktorá by sa mala (musí sa?) zmeniť. Druhá vec je, že princípy scientometrie sú medzinárodne používané a zabehnuté, vedecká komunita je presvedčená, že má jasno. Princípy „artismetrie“ (to som si teraz vymyslel) sa vlastne postupne rodia a všetci zúčastnení tvrdia, že máme predsa len problém, lebo je to ťažšie merať... Hľadá sa vzťah medzi objektívne merateľnými parametrami umeleckého výstupu a princípom peer review. Na túto tému hovoril aj kolegovia z Nórska a Anglicka, takže to nie je len náš problém. S tým ako posúdiť umelecký výkon zaradiť ho do kategórie bojujú všade. Reprezentanti slovenskej neumeleckej sféry na konferencii, bol tam rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, a súčasne prezident konferencie rektorov prof. Libor Vozára doc. Mederly, sa hlásia k tomu, že umelecké výkony majú byť považované za výkony, podľa ktorých sa VŠ financujú. Len časť vedeckej komunity akoby sa obávala, že z balíka na výkonné financovanie niečo odtečie. Na konferencii odzneli argumenty, aby špičkový vedecký výstup a špičkový umelecký výstup boli rovnocenné.

Druhý deň Dní architektúry, sobota 2. 6. – bol celodenným cyklomaratónom, kde sa účastníci zúčastnili až 3 exkurzií, vyzbrojení mapou graficky pojednanou dizajnérom Matúšom Lelovským v štýle publikácie „Bratislava – Atlas sídlisk“, ktorá na zadnej strane obsahovala prehľad najzaujímavejších architektonických a sochárskych diel a tiež reflexnú pásku, ako suvenírom podujatia. Prvá expedícia začala v Karlovej Vsi, s úvodnými slovami architektky Štefanie Krumlovej, ktorá priblížila dobu, kedy architektov obmedzovala typizácia a ako a kde sa im podarilo z medzi rigorózneho plánovania vymaniť. Ďalej nasledovali Dlhé diely a vyústenie v nepostavenom sídlisku Podhradie, o ktorom porozprávali architekti Ilja Skoček a Lubomír Titl. Poobede nasledovala expedícia z Miletičovej a jej výstavby v duchu sorely, cez Ružinov, kde sa znovu prihovorili architekti Skoček a Titl až po „utópiu“ medzi Jarkami. Neďaleko Pentagonu cyklo-pelotón zaparkoval na zelenom priestranstve pod sochou UFO od sochára Juraja Hovorku a architekta Štefana Svetka, kde sa prvý z autorov rozprávalo vzniku diela a ideách, ktoré ich ovplyvnili. Odtiaľ sa zúčastnení premiestnili k jedinečnému, žiaľ značne prestavanému, obchodnému domu Slímák od architekta Ivana Matušika, kde začala posledná expedícia, pokračujúca sídliskom Hostinskéhoa Februárkou a rozprávaním inžiniera Šmidoviča. Dni architektúry ukončila ceremónia v parku na Račianskom mýte, kde bola možnosť vypočuť si na záver znovu inžiniera Šmidoviča a architektku Krumlovú a dať im posledné otázky, na ktoré menovaní odborníci ochotne odpovedali ešte dlho po plánovanom závere akcie. Dni architektúry 2012 boli exotické práve „všednosťou“ zvolenej témy panelovej výstavby, ktorá je veľakrát stavaná do protikladu k skutočnej architektúre. Územie Bratislavy, na ktorom sa uplatnilo nielen veľké množstvo panelových domov, ale aj ich rôznych typov, stavaných podľa

Historička a teoretička architektúry Henrieta Moravčíková, historik umenia Peter Szalay, architektka Marta Kropiláková a architekt Ilja Skoček na slávnostnom otvorení Dní architektúry 2012 v nedostavanom depe metra v Petržalke.

Architekt Ilja Skoček v nepostavenom sídlisku Podhradie.

rozličných urbanistických koncepcií, je úžasným teritórium, kde je na jednom mieste možnosť zažiť všetku rôznorodosť, ktorú táto etapa výstavby priniesla. Ťažko si predstaviť autentickjšie zažitie plnosti tohto spektra, ako z kolies bicykla, ktorý dovoľuje vnímať obe miery – architektúru aj urbanizmus, navyše doplnený o slová samotných tvorcov.

– Text: Nina Bartošová, Foto: Nina Bartošová, Peter Szalay –

KONFERENCIA RUV V PRAHE

Umelecká a publikačná činnosť sa na Slovensku eviduje a týka sa aj všetkých pedagógov našej fakulty. Koncom mája sa uskutočnila v Prahe na ČVUT Konferencia Registra umeleckých výstupov (RUV), ktorej sa zúčastnil z FA STU prodekan pre zahraničie a PR prof. Robert Špaček. Opýtali sme sa ho na situáciu v Čechách a na postrehy konferencie, ktorými by sme sa mohli inšpirovať aj my na Slovensku.

Systém evidencie umeleckej činnosti (RUV) sa zavádza a nastavuje aj v Čechách. V porovnaní s našim systémom evidencie umeleckej činnosti (CREUČ) plánujú v Čechách niekoľko zmien ako napr. zúžiť katalóg podujatí a evidovať len skutočne špičkové výkony a diela (tzv. excelentné) alebo pri posudzovaní evidovaných výkonov uvažujú o prizývaní expertov zo zahraničia. Do akej miery je možné, aby sme sa v tejto oblasti inšpirovali ich zmenami?

Doc. Mederly (poradca MŠ SR), ktorý jev rámci Slovenska jedným z otcov výkonového financovania vysokého školstva, sa na tejto konferencii vyjadroval k svojmu expertíznemu hodnoteniu českého RUV, a tiež ho porovnával CREUČ. Zaznelo tam celkom úprimne, že českí kolegovia z RUV sa takpovediac postavili na plecía nášho CREUČ (lebo my sme to mali pripravené skôr) a prirodzený stav vecí je, že to urobili lepšie. Základný rozdiel medzi CREUČ a RUV spočíva v tom, že v doterajšom zaradovaní do CREUČ je 57% výkonovv Á-čku a pri RUV 7%. Takže českí kolegovia idú na kvalitu a tvrdia, že v Á-čku majú byť veci, ktoré sú ojedinelé, mimoriadne, ktoré sa vyskytnú naozaj zriedkavo. Naša stratégia je, že do Á-čka radíme výstupy, ktoré sú významnejšie.

– rozhovor pripravila a zhovorala sa Irena Doratjaková – podrobnosti z konferencie nájdete na adrese: <http://www.iruv.cz/doc/6/>

EŠTE RAZ: SÚČASNÝ DOM OČAMI MLADÝCH ARCHITEKTOV

10

SÚŤAŽ / DISKUSIA

O medzinárodnej súťaži, adresovanej študentom architektonických škôl pre akademický rok 2011/12, ktorú vypísala česká agentúra Foibos Bohemia o.p.s. sme písali už v minulom čísle ILFA 9. Nakoľko tento príspevok poskytuje podrobnejšie a ucelenejšie informácie o celej súťaži, rozhodli sme sa vám ho poskytnúť tiež. Súťaž sa uskutočnila v národných kolách v Českej a Slovenskej republike, Maďarsku, Poľsku a Slovinsku. Do slovenského kola, ktoré organizoval Ústav architektúry obytných budov, Fakulty architektúry STU v Bratislave sa zapojilo 23 návrhov. Odborná porota, v zložení Andrea Bacová, Pavol Pokorný a Lubomír Závodný, vybrala jediného víťaza Bc. Ondreja Kureka. Slovenské národné kolo sa vyznačovalo vysokou úrovňou súťažných návrhov, ktoré prezentovali kultivované názory na tvorbu súčasného rodinného domu. Návrhy zastupovali dve základné línie. Prvá prezentovala novotvary, ktoré vychádzali z tradičnej archetypálnej formy slovenského vidieckeho domu so šikmou sedlovou strechou. Reinterpretácia pôvodnej formy mala viacero inšpiratívnych podôb – návrh Domadom od Ivaný Čobejovej ako aj návrh od Martina Hložku alebo návrh Tree SK House od Michala Babinca, Štefana Bekeša, Aladára Czernáka a Veroniky Kozákovéj ale aj návrh netradičnej formy domu od Marty Krivošíkovej. Druhú menšinovú názorovú líniu prezentovali neo-modernistické formy rodinných domov s rovnou strechou a s jednoduchým objemovým tvarovaním – návrh L-Minimal House od Juraja Tesáka, Adama Kosíka alebo Martina Mikovčáka.

Výstava súťažných návrhov slovenského národného kola sa konala v dňoch 18.- 30. 4. 2012 na Fakulte architektúry v Bratislave. Odmeny pre víťaza (knihy z edície Slávne vily a účasť na workshope v Debrecene) poskytla agentúra Foibos Bohemia. Partnerská firma Baumit, ktorá na vernisáži zastupoval marketingový riaditeľ Tomáš Sepp, venovala víťazovi finančnú odmenu 500 Eur. Ceny víťazovi odovzdali zástupcovia poroty – Andrea Bacová a Lubomír Závodný. Odmeny mediálneho partnera – vydavateľstva Eurostava časopisu ARCH o architektúre a inej kultúre odovzdala šéfredaktorka vydavateľstva Darina Lalíková.

Víťazi jednotlivých národných kôl sa v dňoch od 14.-18. mája 2012 stretli na medzinárodnom workshope na Fakulte architektúry v maďarskom Debrecene. Tu prebehla v prvý deň workshopu aj vernisáž výstavy víťazných návrhov a ďalších vybraných prác z jednotlivých krajín. Workshop bol príležitosťou konfrontovať jednotlivé národné

víťazné návrhy, debatovať o ich špecifikách, spoločných i odlišných znakoch v architektúre súčasného slovenského, českého, maďarského, poľského a slovinského rodinného domu. Ako sa k úlohe vo svojich návrhoch postavili mladí architekti – víťazi národných kôl?

BC. ONDREJ KUREK, FAKULTA ARCHITEKTÚRY, STU, BRATISLAVA, SLOVENSKO
Návrh predkladá názor na zástavbu úzkeho a dlhého pozemku (130x14m) – typického pre slovenský vidiek. Autor hľadá odpoveď predovšetkým na sociálnu funkciu bývania v rodinnom dome. Sústreďuje sa na vytvorenie ústredného priestoru denne – spoločenskej zóny, ktorá tvorí pozdĺžnu chrbticu domu. Je orientovaná na juhozápad a vytvára voľný funkčne segmentovaný otvorený priestor, ktorý poskytuje zázemie na všetky spoločenské funkcie a spoločné činnosti členov rodiny. Nočná – intímna a servisná časť tvorí jednoznačne „druhý plán“ a background domu. Hmotovo-priestorové riešenie zodpovedá funkčnému návrhu – forma sleduje funkciu, pričom strešná rovina je v pozdĺžnom smere postupne zvlnená a objem domu je rozdelený na dve časti.

TOMÁŠ ČECH, FAKULTA ARCHITEKTÚRY ČVUT, PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA
Návrh hľadá odpoveď na otázku stavania mimo veľkomesta so zohľadnením krajinného kontextu, merítka a v záseade aj tradičnej formy, z ktorej vychádza. Rešpektuje pritom verejný i súkromný priestor, ku ktorému sa v dispozícii jednoznačne vyjadruje a svojou otvorenosťou prispieva ku komunikatívnosti. Dispozícia využíva všetky výhody pôdorysného tvaru vo forme písmena L s vytvorením príjemného vnútorného átria. Dom je jednoduchý vo svojej forme – vychádza z archetypálneho tvaru pôvodných vidieckych domov, ktorý interpretuje do novej situácie. Návrh je možné rozvinúť do alternatívnych modelových situácií. Ponúka univerzálne vzorové riešenia pre viaceré priestorové situácie.

ESTER TUSAN, NAGY MARTON, FAKULTA ARCHITEKTÚRY, DEBRECEN, MAĎARSKO
Autori situovali návrh do industriálnej zóny v 9-tom obvode (Outer Ferencváros) v Budapešti, ktorá je územným plánom určená na revitalizáciu. Hľadali prototyp rodinného domu, ktorý by sa mohol v rámci zóny uplatniť aj v opakovanej forme. Objemový koncept vychádza z reinterpretácie maďarského farmárskeho domu s tradičným layoutom usadlosti. Nová forma je zjednodušená, pričom zámerne vytvára väčšiu plochu strešnej roviny, na ktorú sú umiestnené fotovoltaické

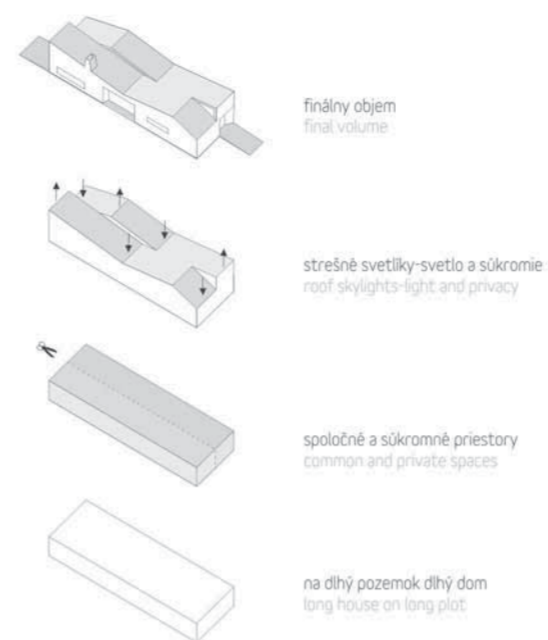
články. Materiálové riešenie využíva súčasné moderné materiály – Power Glass a nanobeton, ktoré sú súčasťou energetického konceptu zameraného aj na využitie tepelných zemných čerpadiel. Autori sa vytvorili zastavovací plán opakovanej formy navrhovaného prototypu domu orientovaného na efektívny energetický koncept a optimalizovanú formu vidieckeho farmárskeho domu.

KATARZYNA NYCZ, SYLWIA DENDYS, FAKULTA ARCHITEKTÚRY, SLIEZSKA TECHNICKÁ UNIVERZITA, GLIWICE, POĽSKO
Autorky vychádzali v návrhu z tradičnej regionálnej architektúry Podhale v oblasti Zakopane. Cez podrobnú analýzu jednotlivých tradičných foriem horských vidieckych domov prichádzajú k sumarizácii názoru na novotvar súčasného domu, ktorý osadili do krajinného kontextu kontaktom na Vysoké Tatry. Dom je z časti zakopaný do terénu, čím sa vhodne eliminuje jeho celková mierka. Využíva výhľady a krajinný kontext, k čomu prispôsobuje aj dispozičné riešenie.

EVA PRELOUŠEK NIEMELÄ, AARNE NIEMELÄ, LJUBLJANA, SLOVINSKO
Rodinný dom autori situovali do štandardnej mestskej situácie v oblasti stredného Slovinska, do štruktúry samostatne stojacich rodinných domov s rozlohou parcely 400m². Objemový koncept je členený do dvoch častí, ktoré zodpovedajú denne a nočnej zóne domu. Pôdorys v tvare písmena H vytvára vnútorné átrium, ktoré opticky zväčšuje spoločenskú časť domu. Objemový koncept reaguje na svetové strany, pričom sa snaží prirodzene chrániť dom pred slnkom aj chladom. Workshop v Debrecene pokračoval v hľadaní nových foriem súčasného rodinného domu.

Zúčastnení víťazi národných kôl vytvorili dva pracovné tímy, ktoré riešili samostatné zadania, konzultované pedagógmi z jednotlivých zúčastnených škôl (FA STU Bratislava – Andrea Bacová, FA ČVUT Praha – Ján Stempel, FA Debrecen – P. Kovacs, A.Puhl, FA STU Gliwice – M.Žmudzínska-Nowak, J.Wojtas). Oba návrhy budú v priebehu roka dopracované a celá súťaž bude komplexne prezentovaná na výstave v Bruseli. Bližšie informácie môžete získať na: <http://www.greatvillas.org/data/pdf/tzsoutyasniednumviesledskyoutsstnue.pdf>

– text doc. Ing. arch. Andrea Bacová, PhD. –

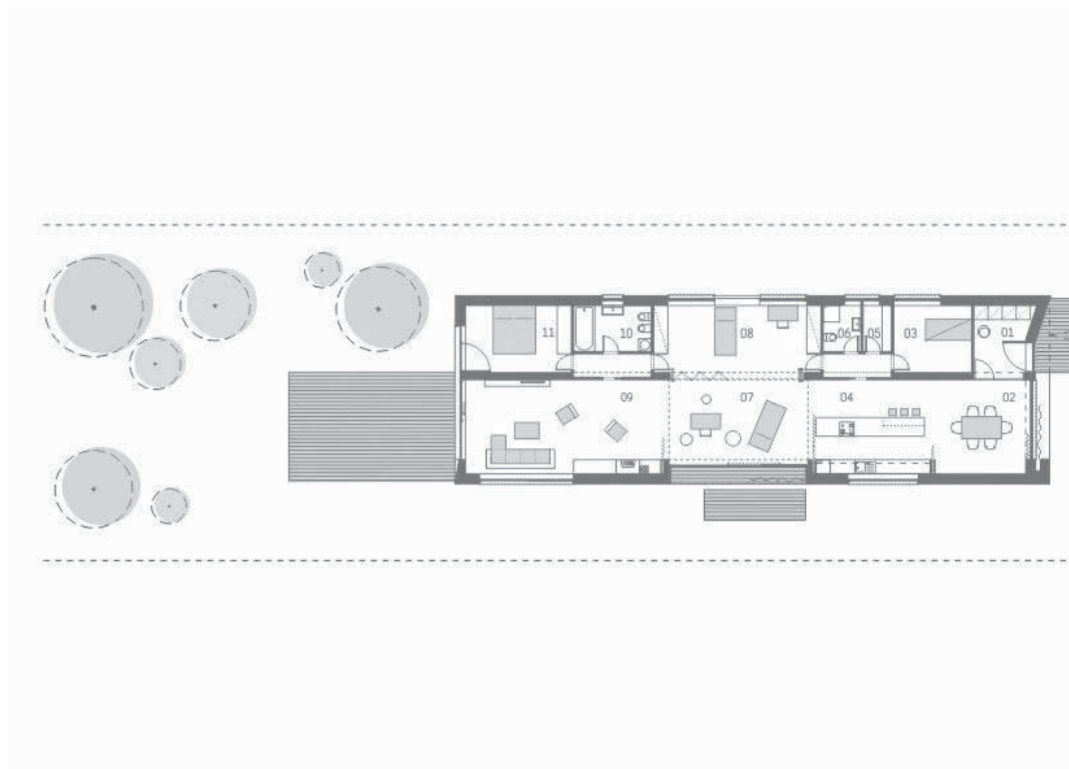

víťazný slovenský návrh – Bc. Ondrej Kurek

PANELOVÁ DISKUSIA O KNIHE „VÝNIMOČNÉ STAVBY 19. STOROČIA“

Kto píše knihy o architektúre? Ako vznikajú monografie? Na čo ich potrebujeme? Snaha o vytvorenie pravidelnej série panelových diskusií sa v tomto akademickom roku sa vymedzila diskusiami nakoniec len dvomi. Prvá bola v zimnom semestri o knihe Architekt Emil Belluš od prof. Matúša Dullu a nasledovná, druhá či posledná o knihe Výnimočné stavby dlhého storočia s podtitulom Od Klasicizmu k moderne v architektúre na Slovensku od doc. Ing. arch. Jany Pohaničovej, PhD. Diskusia sa uskutočnila vo štvrtok 24. 5. 2012 o 13,00 hod. v študovni Knižnice FA STU. Monografia vyšla v novembri 2011 vo vydavateľstve TRIO Publishing, s.r.o. Panelová

– text: Ing. arch. Irena Darotjaková,
fota: Milada Kováčsová –

Publikum, vpravo doc. Ing. arch. Elena Lukáčová, PhD.

diskusiu moderovala doc. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková – prodekanka FA STU a popredná slovenská teoretická architektúry. Diskusie sa zúčastnili recenzenti: prof. Ing. arch. Peter Vodrážka, PhD., prof. Ing. arch. Janka Krivošová, PhD., PhDr. Magdaléna Fazekašová – riaditeľka vydavateľstva a dokonca aj doc. Ing. arch. Elena Lukáčová, PhD. – mama a najmä spoluautorka doc. Janky Pohaničovej pri niekoľkých predošlých knihách. V diskusii zaznelo aj to, že výber bol urobený zo stovky výnimočných stavieb a nakoniec aj kvôli objemu a financiám obmedzený len na 40 architektúr.

Pred napísaním diela autor stojí pred dilemom: Akým spôsobom tému uchopiť? Ako dielo napísať? Autorka doc. Janka Pohaničová patrí k skúseným autorkám a táto publikácia nebola jej prvou. Prístup autorky je orientovaný nielen na jej obľúbené obdobie – architektúru 19. storočia, ale aj na dobový historický kontext, príbeh, informácie o životoch staviteľov a mecenášov architektúry tejto doby. Súčasťou diskusie bola študentská súťaž o publikáciu Výnimočné stavby dlhého storočia. Súťažná otázka znela: Kde je postavený prvý kostol so železobetónovou konštrukciou na Slovensku? Študenti mohli celý čas diskusie odpovedať sms-kou na číslo vedúcej knižnice PhDr. Kristíny Raitlovej. Správnou odpoveďou bola odpoveď kostolík v Muľi, s ktorou vyhral doktorand FA STU. Knihu do súťaže darovala PhDr. Magdaléna Fazekašová z TRIO Publishing.

Zľava doc. Janka Pohaničová – autorka knihy a prodekanka FA STU doc. Henrieta Moravčíková – moderátorka diskusie

11

NOC ARCHITEKTÚRY JÚN 2012

12

FAKULTA

- výmena výťahov
- výmena okien
- úprava interiérov WC
- doplniť inovovať mobiliár v budove
- rozšírenie Wi-fi

Ide o malé a pomalé kroky, pani dekanka sama uviedla, že keď pred 2 rokmi nastupovala do funkcie, myslela si, že za 2 roky bude vyriešených oveľa viac vecí.

Brdzou sú v prvom rade finančné prostriedky, štúdiá rekonštrukcie budovy je hotová. Voľná je kotoľňa a spodné priestory, ktoré boli v nájme a uvoľnili sa, to bude priestor pre tvorbu študentov.

Čo sú tie priestory, kde je najväčší potenciál na zmenu?

Tomáš Hanáček: Považuje za vhodné podesty pred ústavmi, ktoré sú nevyužitú, mali by spĺňať uvítací priestor pre študentov.

Dodo Bátor: Vidí problém v organizovaní, dať študentov dokopy a naviesť ich a umožniť im lepšie poňatie priestoru a jeho zlepšenie. Spomenul vlastný príklad, keď motivoval študentov na prácu v ateliéri, kde aj napriek tomu, že nebolo Wi-fi ani adekvátny počet zásuviek po troch týždňoch študenti nadobudli zvyk, rytmus aj dlhšie trávili čas prácou v ateliéri.

Problémom sú aj vrátnici a otváranie školy do 19,00 hodiny.

Zuzana Krivošová: Považuje za sľubný potenciál obidva vstupy do budovy, pri ktorých by sa malo obmedziť parkovanie.

Marek Peřovský: Nedá sa fasáda očistiť? Skúšal sám čistiť graffiti, je to náročné, ale keby sa viacerí študenti vedeli zorganizovať.

Katka Boháčová: Vníma potrebu neformálneho priestoru na strávanie sa študentov s pedagógmi, ktorý by mal podieľ na rozvíjaní kvality vzťahu.

Pavol Konček: Vzhľadom na svoje zameranie, ale

aj pre rovnocenný prístup považuje za dôležité odstránenie fyzických bariér na škole.

Barbora Mrvová: Páči sa jej využitie veľkých akcií vo foyeri, ale chcela by, aby boli dlhšie a častejšie.

Luba Selcová spomenula, že vestibul je jedna vec. Oni sa na ústave zaoberajú ako v prípade malých výstav využijú chodby a chcelo by to komplexné riešenie, jednotný výstavný systém.

Michal Egly: Považuje za negatívum zatváranie výučby, treba otvoriť ateliéry, sú využívané krátku dobu a ostatný čas sú zatvorené, má niekto od nich kľúče a po výučbe ich zas zamkne.

Všeobecne zaznelo, že aj keď sú otvorené niektoré ateliéry, tak tam nie je dostatočný počet zásuviek ani Wi-fi. Na to pani dekanka odpovedala, že tieto miestnosti sa už riešili, je to v kompetencii prodekanu doc. Jána Ilkoviča, inovuje sa tam podlaha aj zariadenie.

Marek Peřovský spomenul športové vyžitie priestorov, k tomu netreba veľa, pozvané dve kovové brány na futbal a linoleum napr. v pivnici. Hovorilo sa o vytvorení tréningovej miestnosti na stolný tenis pre prípravu tých menej zdatných do Belluš open.

Katka Šimončíková považuje za nevyužitý potenciál strechu.

Andej Oláh vníma deficit prepojenia školy na

námestie, treba otvoriť foyer. Zaznelo, že je potrebný priestor pre veľký otvorený ateliér „open space“, kde by všetci študenti mohli robiť kontinuálne a ako dlho budú chcieť a medzi nimi by sa prakticky mohli kedykoľvek prejsť a porozprávať sa s nimi pedagógovia.

Michal Egly by privítal, keby na škole keď sa finišuje s projektmi bolo miesto na spanie, kde by prípadne boli česanky na prestriedanie sa. Mnohí považujú za potrebné, aby sa škola otvorila non-stop aspoň na obdobie, keď sa finišuje na ateliéroch.

Pomohla by modelovňa vybavená napr. rezačkami na polystyrén. Zaznela myšlienka premietania prednášok: zvuk aj obraz do foyeru ako to bolo napr. pri prednáške dánskeho urbanistu Jana Gehla až do námestia. **Michal Egly** skonštatoval, že chýba platforma, ktorá by to viedla.

Workshop nielen ako plán, ale aj ako realizácia. **Katka Boháčová** navrhla, že viaceré témy alebo veci na škole by sa dali vyriešiť workshopmi. Treba vytvoriť systém pravidelných workshopov, napr. tri dni na konci mesiaca, o ktorých by všetci študenti vedeli a mohli sa ich zúčastniť, dohodlo by sa to so študijným oddelením.

Prof. Pavol Gregor skonštatoval, že chýba

priestor na bezprostrednú komunikáciu a prirodzené stretnutia, kde by sa diali vzájomné interakcie.

Hostujúci profesor arch. **Lubomír Závodný** povedal, že darmo vytvoríme vhodnejšie podmienky, priestory, zlepšime prostredie školy, keď nebude fungovať komunikácia a záujem študentov školy. S problémom nezájmu a neochoty debatovať o probléme sa stretáva aj sám pri konzultáciách, keď sa študentov opýta na niečo a snaží sa vyvolať diskusiu. Upozornil, že na našej fakulte študuje okolo 1400 študentov, ale na diskusiách bolo sotva 40 ľudí, aj to čo sa týka počtu študentov to bolo mizerné zastúpenie, boli tu predovšetkým doktorandi a pedagógovia.

Katka Boháčová hovorila o nezájme študentov aj zo svojej skúsenosti keď s projektom 1x1, ktorý viedla dva roky a tento rok vypísal súťaž na plagát na nasledujúci rok a prišiel jej len jeden návrh aj to nie od študenta, ale od pedagóga od arch. Henricha Pířka. Spomenula tiež, že možno je problémom ja aj to, že oni ako študenti boli vedení k prílišnému individualizmu.

Dekanka **Lubica Vitková** na záver diskusie povedala, že na FA v Brne sa jej páčilo, že všade boli vystavené práce študentov. Prísľúbila, nasledujúce zlepšenia:

- wi-fi sa rozšíri v krátkom čase bude nielen na podestách.
- po škole budú rozmiestnené tulu vaky.
- škola bude otvorená smerom do námestia cez deň a že zabezpečí, aby škola bola štandardne denne otvorená do 22 hod.
- pri kľúčových akciách bude k dispozícii premietacia technika do foyeru.
- v priestoroch po Repre Oto a po Pc-Arch, priestory po bývalej telefónnej ústredni, ktoré sa uvoľnia budú multifunkčné priestory pre študentov a ich tvorivosť.

Diskusia skončila v pozitívnej atmosfére, pričom vyvstal všeobecný názor potreby pravidelných diskusií študenti – pedagógovia.

Noc architektúry znamenala aj veľkú prehliadku študentských ateliérových prác rozvešaných po chodbách fakulty a prezentáciu projektov. Tak zaujali svojimi projektmi dievčatá z ateliéru „crafts.sk“ a Milota Sidorová s projektom, na ktorom sa podieľala s Martinom Berrym a tímom v Prahe.

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 10

13

–red,
foto: Matej Kováč–

REA 16 V BUDAPEŠTI

Účastníci REA 16

V apríli sa skupinka reprezentantov našej fakulty z radov pedagógov i študentov zúčastnila medzinárodného stretnutia frankofónnych škôl REA 16 (Réseau des écoles d'architecture d'Europe centrale et orientale) v Budapešti. Týždenný program bol plný udalostí, no o veselí i kritické momenty sme s rozhodli podeliť. Tohoročného stretnutia sa zúčastnili zástupcovia z viacerých francúzskych škôl z Rouen, Lille, Marseille, Toulouse, Montpellier, Grenoble a Bordeaux. Z krajín východnej a orientálnej Európy sa predstavili účastníci z domácej Budapešti, Odessy, Lodži, Baku, Bukurešti

a Bratislavy. Program bol nabitý spoznávaním mesta, verejných priestorov a architektúry, pretkaný konferenciou, workshopom a s ním súvisiacou návštevou riešeného územia, dedinky Fülöpjakab a blízkeho Kecskemétu. Prítomná bola neustála výmena skúseností medzi študentami a pedagógmi a na záver výletom do okolia Balatonu s cieľom priblížiť si dizajn verejných priestorov tejto rekreačnej oblasti. Samotná Budapešť bola okúzľujúca, domáci nás prvý deň uviedli príjemnou prechádzkou. Študenti aj pedagógovia boli ubytovaní v centre mesta, s pešou dostupnosťou na Fakultu architektúry BME, kde sa odohrávala zásadná časť programu.

Druhý deň sme strávili v priestoroch Francúzskeho Inštitútu, kde sme si vypočuli viac ako 10 prednášok. Hlavným motívom stretnutia bola téma udržateľného urbanizmu v kontexte renovácie historických štvrtí a miest. Tematicky bolo možné prispieť do týchto blokov:

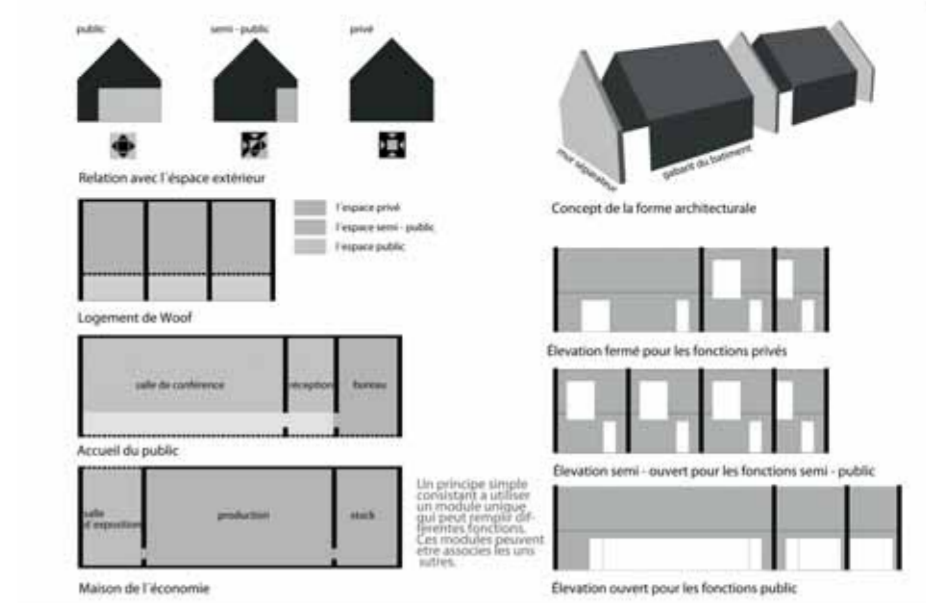
- > Renovácia urbánnych foriem európskeho mesta
- > Udržateľné riešenia získavania energie v historickej štruktúre európskeho sídla
- > Inteligentné technológie v procese transformácie európskeho mesta

Konferenciu otvorila hlavná rečníčka, Françoise-Hélène Jourda, architektka a profesorka na TU Wien. Predstavila svoju tvorbu zameranú na projekty využívajúce klímu prostredia, pracujúce so slnečnou energiou, ale aj transformácie areálov či tvorbu v historickom prostredí, na ktorých vysvetlovala svoj prístup k udržateľnému formovaniu priestorov. Za všetky jej myšlienky parafrázujem, tú, ktorú adresovala nám, architektom, ako tvorcom prostredia: „*Architekti dnešnej doby nestavujú budovy pre večnosť, ale stavby, ktoré sa jedného dňa rozpadnú a rozoberú. Budovy sú tu na nejaký čas.*“ Už s touto myšlienkou pristupuje Jourda k projektom, z hľadiska ohľaduplnosti k súčasnému prostrediu-energeticky efektívne, a aj z pohľadu budúceho dopadu z recyklovateľných materiálov, do tej miery, ako je to možné. Svoje myšlienky a postoje k tvorbe predniesli aj ostatní pedagógovia zo zúčastnených škôl. Najvýraznejší bol zaujímavý rozdiel, že francúzski a maďarskí rečníci hovorili o konkrétnych projektoch, a využívaných prístupoch v pedagogike, naproti tomu príspevky z iných krajín východu sa skôr orientovali na pomenovanie problémov a boli skôr vo fáze hľadania riešení. Tu bol priestor pre všetky zúčastnené strany na vzájomné zdieľanie. Za našu školu vystúpil Ernest Nagy s príspevkom Reštrukturalizácia historických

urbánnych foriem – príklad mesta Bratislava. Tretím dňom sa začal študentský workshop, ktorý pokračoval nasledujúci deň. Navštívili sme Kecskemét, a neskôr sa presunuli na obľadku riešeného územia, do dedinky Fülöpjakab. Tu sme mali možnosť navštíviť miestnu farmu zameranú na ekologické poľnohospodárstvo. Väčšina produktov z tejto farmy sa vyváža do zahraničia na tvorbu prírodnej kozmetiky a liečiv. Bola príkladom výbornej premeny neúrodnej priesčitej pôdy na úrodnú a ekonomicky výhodnú realizáciu. Zadanie workshopu prichádzalo od majiteľa, ktorý uvažuje nad rozšírením produkcie a na blízkom pozemku. Od študentských projektov očakával svieže riešenie-víziu pre vytvorenie nových 3 fariem a agroturistického centra v dobrom napojení na centrum dedinky a aj okolité prírodné prostredie. V súťaži o najlepší projekt sa zmiešali skupiny, v ktorých boli i študentky z našej fakulty – Gabriela Rolenčíková a Barbora Mrvová, umiestnili na 2. a 3. mieste. Spoločným znakom väčšiny bolo využitie solárnej energie, zadržiavanie vody v území, jej čistenie a distribúcia do okolia, nadviazanie na prírodné, historické a urbánne súvislosti a výsledkom bolo niekoľko veľmi vydatých ideových koncepcií. Posledné dni boli venované spoznávaniu mesta,

návšteve zaujímavých projektov v Budapešti či v dizajne vidieckych verejných priestorov v okolí Balatonu. Vyhodnotili sme súťažné návrhy, či už z workshopu, alebo z konkurzu, ktorým museli študenti z väčšiny škôl prejsť. U nás sa takýto konkurz neuskutočnil, ba priam naopak, zohnať účastníkov z radov študentov vyžadovalo nesmierne úsilie, presvedčanie a motivovanie. Snáď im bude odmenou to, že ich spôsob tvorby našiel ocenenie a o tomto workshope rozšírieme povedomie tak, že na budúci rok sa konkurz realizuje aj u nás. Z víťazných konkurzných projektov boli najvýraznejší predstaviteľia z Bukurešti, ktorí vyhrali prvú cenu. Druhé miesto získal projekt študentov z Budapešti a tretie z Lodži. Zhrniem toto stretnutie ako podnetné, do takej miery, do akej ho sami vieme využiť. Niekedy sme s našimi mladšími kolegami-doktorandami mali dojem, že je to stretnutie kde si postarší pedagógovia užívajú každý rok iné mesto, a konferencia, či workshop sú im lahostajné. Naopak, niektorí zas prejavili záujem o prehĺbenie pedagogickej výmeny, napríklad aj návštevou predmetov a snahou o otvorenie odborného dialógu nielen medzi prestávkami v programe. Momentálne sa o napísanie štatútu a legislatívne ukotvenie týchto stretnutí pokúsili pedagógovia z Grenoblu a Bukurešti. Výhodou by malo byť hlavne ľahšie získavanie prostriedkov pre REA ako inštitúciu a následne ľahšia príprava programu a tvorba publikácie z konferenčných príspevkov, ktorá sa vďaka nedostatku peňazí nevytvorila. Budúci rok sa po sedemnásty krát stretnutie REA 17 uskutoční v Grenobli a nasledujúci rok REA 18 v Lodži. Keď budem opatrne hovoriť za stranu pedagógov, tak poviem, že by som očakávala viac priestoru na komunikáciu a zdieľanie v štruktúre programu, nielen medzi pedagógmi samotnými, ale aj vo vzťahu študenti – pedagógovia. Chýbalo nám to viacerým a v husto naplánovanom programe ako bol tento, sme na to nemali veľa priestoru. Každopádne, ak sa naša fakulta zapojí aj budúci rok, vrelo odporúčame zúčastniť sa a nabráť novú inšpiráciu.

–Text: Ing. arch. Zuzana Krivošová,
Foto: Barbora Mrvová –
Návrhy Barbora Mrvová a Gabriela Rolenčíková

PP36

Ing. arch. Ernest Nagy, PhD. v strede medzi zúčastnenými študentkami

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 10

MLADÝ OBAL 2012

Mladý obal patrí k zabehnutým súťažiam, ktorú už 17 rokov vyhlasuje spoločnosť Model Obaly. Organizátorom projektu je od roku 2009 czech-design.cz. Súťaž Mladý obal každoročne sleduje originálne nápady v obalovom dizajne a je určená študentom a mladým tvorcom do 30 rokov z celého sveta. Vo štvrtok 31. mája 2012 boli v pražskom klube NoD slávnostne vyhlásené výsledky tejto medzinárodnej súťaže v obalovom dizajne. Súťažiaci z celého sveta zasielali práce s čajovou tematikou. Víťazi si odniesli finančné dary aj ceny. Výstava 64 najlepších prác 17. ročníku Mladého obalu trvala do 22. júna v Galérii CZD, ale od 1.–19. augusta si ju môžeme pozrieť v Satelite, SCD v Bratislave.

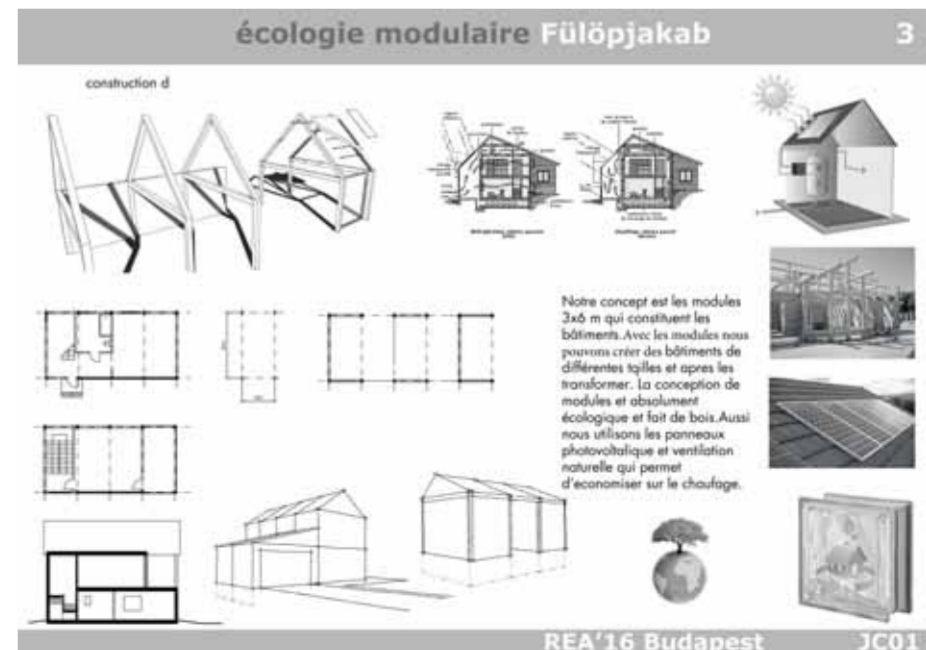
Tento ročník populárnej súťaže prilákal rekordný počet 855 účastníkov zo 41 krajín sveta. Porota zasadla začiatkom apríla v zložení Jan Činčera (Studio Činčera), Lukáš Fišárek (Oficina), Michal Richt (Dynamo Design), Yvonne Niewertha Ondřej Eliáš (Designend). Témou bol v tomto roku čaj. Okrem zadaní témy, ktorá sa každý rok mení, je pre súťažiacich určujúce zameranie na obaly z papiera. Súťaž bola opäť hodnotená v dvoch kategóriách. Do skupiny študentov vysokých škôl a mladých dizajnérov do 30 rokov sa prihlásilo 460 tvorcov. Víťazkami sa

stala dvojica dizajnérov z Chorvátska **Katarina Matkovića Tihana Pecirko**, ktorá porotu presvedčila svojím univerzálnym papierovým kalíškom **Len moja šálka čaju**, ktorý umožňuje vychutnanie každodennej šálky obľúbeného čaju v každej situácii. Víťazky boli odmenené čiastkou 30 000 Kč a ďalšími vecnými cenami od partnerov súťaže. Druhú cenu Martin Štěpánek, Yunnan University Hradec Králové, Česká republika a tretiu Veronika Pethő, Rip & Tea, z University of West Hungary, Maďarsko. Okrem troch víťazných cien bola v tejto kategórii udelená aj špeciálna **Cena Slovenského centra dizajnu študentke FA STU Martine Luptákovéj za Zelený čaj** (na obrázku), ktorá neobvyklým spôsobom vyriešila princíp zavesenia čajového sáčku. Tvar, jednoducho využiteľný pre ďalšie grafické spracovanie, pripomína čajový lístok a vytvára z obalu výrazný a ľahko zapamätateľný predmet.

Víťazstvo v kategórii stredných škôl patrí už po tretíkrát **Strednej umeleckopriemyslovej škole v Uherskom Hradisku**. Najvyššiu priečku získal **Matěj Píček** so svojou prácou **FruitiTea**. Ceny víťazom jednotlivých kategórií udeľovali: Radovan Wicha, marketing manažér spoločnosti

Model Obaly a iniciátor súťaže Mladý obal, Ján Činčera, popredný český obalový dizajnéra dlhoročný predseda súťaže a ďalej členovia tohoročnej poroty grafický a „motion“ dizajnéer Lukáš Fišárek a priemyslový dizajnéer Ondřej Eliáš. Finančné odmeny (30 000, 10 000 a 7 000 Kč pre víťazov vysokoškolskej kategórie a ďalej 20 000, 5 000 a 3 000 Kč pre víťazov kategórie stredných škôl) venovala spoločnosť Model Obaly, vyhlasovateľ súťaže. Výhercovia ďalej získali aj vecné ceny. Autormi čajovej výstavnej inštalácie sú dizajnéri zo skupiny Mančaft Lucie Smyslová, Jiří Tomana Michal Kukačka. Katalóg 17. ročníka Mladého obalu graficky stvárnila dizajnéra Radka Pitrmucová. Autorom papierovej trofeje, ktorou bol obdarovaný každý z víťazov, je Jan Činčera. 18. ročník súťaže Mladý obal bude vyhlásený na jeseň v roku 2012.

–red. upr. podľa TS–

RIJEKA – KONFERENCIA O PRIEMYSELNOM DEDIČSTVE

Rafinéria v Rijeke je v tesnom dotyku s mestom. Za pásom zelene sa nachádza najsilnejšie urbanizovaná obytná časť mesta.

dedičstvo nehmotnej podstaty ako aj o vízie a realizované projekty. Konferencia sa konala pod záštitou PRO TORPEDO, Univerzity v Rijeke, Ministerstvom kultúry a mestom Rijeka. PRO TORPEDO je občianskym združením, ktoré sa snaží podporovať miestne kultúrne dedičstvo a snaží sa vzdelávať laickú verejnosť pomocou prednášok, exkurzií a webových stránok. Informujú najmä o dôležitosti zachovania priemyselného dedičstva so všetkými jeho znakmi.

Program bol rozložený do štyroch dní, ktorý ponúkal prednášky vybraných hostí zo zahraničia i domácich inštitúcií, výstavy či exkurzie po objektoch priemyselného dedičstva, priamo v meste Rijeka alebo v blízkej oblasti Istrie – mestách Plomin a Labin.

Prvý deň, v podvečer, sa začal výstavou Axela Föhla, zastupujúceho Združenie krajinských pamiatkarov Nemecka (Vereiningung den Landesdenkmalpflieger). Jeho výstava *Premena priemyselných pamiatok Nemecka*, na ktorých sú prezentované úspešné konverzie v Nemecku, stihla navštíviť aj Slovensko počas Industrial Days II v novembri minulého roka, organizovanej aj v spolupráci s Fakultou architektúry. Výstava pomerne zastúpila celú oblasť Nemecka, keďže z každej spolkovej krajiny boli zastúpené dva príklady. Vernisáž ponúka možnosť nadviazať priateľské vzťahy pred začatím konferencie. Druhý deň sa niesol v znamení zahájenia konferencie piateho ročníka. Na úvod predniesli krátke príhovory hlavní organizátori ako Daina Glavo ič z organizácie PRO TORPEDO, námestník ministra kultúry Zlatko Uzelac, starosta mesta, dekan i rektor Univerzity v Rijeke. Prvý z ôsmych blokov dvoj-dňovej konferencie otvoril Axel Föhl. Skrátená verzia prednášky v Bratislave bola skor teoreticky zameraná na pochopenie podstaty nevyhnutnosti chrániť priemyselné dedičstvo.

Spôsob, akým sa to deje v Nemecku, bolo prijatie základného kameňa Programu z roku 1975 na Záchranu priemyselných pamiatok v Nemecku. V dňoch od 24.–27. mája 2012 sa konal v chorvátskej Rijeke už piaty ročník medzinárodnej konferencie o Priemyselnom dedičstve. Zúčastnili sa na ňom zahraniční a domáci prednášajúcich, ktorí sa k téme „industriálu“ a jeho hodnotám venujú z rôznych uhlov pohľadu. O priemyselnom dedičstve sa nediskutovalo len v prednáškových sálach Stavebnej Fakulty Univerzity v Rijeke, ale spoznávalo sa aj pomocou exkurzií priamo v meste a jeho okolí. Rijeka je známa svojím prístavom i zaujímavou minulosťou. Vhodné geografické podmienky podmienujú vznik čoraz rozrastajúcejšieho sa prístavu. Veľký prístav znamená mnoho príležitostí na rozvoj obchodu i priemyslu. Vznikajúci priemysel sa spjal najmä s prekladiskami, rafinériami a s výrobou torpéd, miestneho technického patentu. Fabrika na torpéda je jednou z najstarších v Rijeke, kde na jej počesť od 150 rokov jej založenia vznikla organizácia a neskôr aj prvá konferencia zameraná na túto tému. Piaty ročník sa niesol v duchu predošlých konferencií a venoval sa téme priemyselného dedičstva v Rijeke, ktoré sa vďaka spolupráci štátnych, akademických a dobrovoľných organizácií darí neustále rozširovať. Okrem iného obohatili tematiku najmä o nové smery: industriálnu archeológiu, teóriu,

Uhorskej monarchie dôležitou dopravnou tepnou, ktorá podmienila vznik preprahacích staníc – nového typologického druhu v architektúre. Len na Slovensku ich bolo 56, z ktorých boli premietnuté jednotlivé stanice podľa dispozičného riešenia. Kráľová sa zamerala najmä na príklady zo Slovenska z okolia baníckej ťažby. Kategorizovala ich nielen z pohľadu dispozičného, ale aj podľa služieb, ktoré ponúkali. Záverom vedeckého príspevku bolo konštatovanie, že preprahacie stanice boli predchodcom dnešných motelov. Tretí deň sa niesol v duchu riešenia parciálnych prípadov, štúdií či objektov priemyselného dedičstva. I v tento deň vystúpili zástupcovia Fakulty architektúry – doktorandi z ÚDTAOP Vladimír Hain a Katarína Šimončičová, v siedmej sekcii, ktorá sa venovala víziám a realizovaným projektom. Prvú víziu predstavil Vladimír Hain na príklade nitrianskych kasární a ich novej konverzie na 4D park. Nitra, ako jedno z historicky najstarších usadlostí, nevyužíva potenciál opustených vojenských kasární, ktoré sa nachádzajú v dobrej polohe. Hain uviedol možnosti ako plochu využiť a vťahnúť ju do živého organizmu mesta. Táto vízia sa pomaly naplňa aj schváleným územným plánom, ktorý zahŕňa už predpokladané dopravné komunikácie a rozloženie funkcií. Ďalšiu víziu využitia objektov priemyselného dedičstva prezentovala Katarína Šimončičová. Venovala sa objektom teplární v Bratislave. Z celkového počtu troch, ktoré predstavila v krátkej vizitke, sa venovala najmä Teplárni III. Celkový potenciál objektu v limitovanom území v ktorom sa nachádza, predstavuje architektonický oriešok. Koncept využitia teplárne je vhodné rozdelený do vertikálnych i horizontálnych zón. Ťažiskový koncept je umiestnenie interaktívneho technického múzea v kombinácii so ziskovými funkciami ako sú administratívu, komerčné prevádzky, gastronómia a kultúrne inštitúcie.

Neoddeliteľnou súčasťou konferencie boli exkurzie do vytipovaných objektov priemyselného dedičstva v Rijeke a okolí. Prvou exkurziou bola rafinéria, nachádzajúca sa takmer v strede mesta. Rafinéria. Jej umiestnenie bolo logické, nakoľko bola situovaná vedľa prístavu a oproti železnici. Vytvára však uzavretý blok, ktorý nie je začlenený do priľahlých obytno-komerčných zón. Na jej novodobom využití v centre vyvoláva množstvo otázok medzi urbanistami a architektmi. Problémom nie je len technologicky husto osadený areál, ale aj obmedzenie environmentálnych záťaží. Areál je takmer úplne opustený a preťhovaný do novej továrne nachádzajúcej sa mimo mesta. V areáli ostala iba posledná prevádzka na výrobu motorových olejov. V posledný deň konferencie sa konal organizovaný výlet po Istrii a jej priemyselných pamiatkach. Prvou zastávkou bola tepelná elektrárňa Plomin I. a II.. Tento veľký komplex predstavoval dve navzájom prepojené prevádzky dvoch elektrární. Staršia prevádzka nezahŕňa ekologickú stránku moderných elektrární. Všetkým účastníkom boli predstavené zaujímavé technické riešenia špecifických technologických požiadaviek teplárne, ktorá je chladená morskou vodou. Elektrárňu má svoj vlastný prístav, kde lode dovážajú uhlie z celého sveta. Nezapoduteľným zážitkom bolo aj vyvezenie na vrchol kotolne zhruba vo výške NBS. Exkurzia ďalej pokračovala do Labinu, historického baníckeho mesta, ktoré sa

od sedemnásteho storočia venovalo ťažbe uhlia. Členom konferencie bola pripravená prehliadka repliky baníckeho tunela s autentickými prvkami: koľajnice, tma, stiesnený znížený priestor, zvuková kulisa a bezpečnostné prilby. Exkurzia pokračovala ďalej do skutočných uhoľných dolov. Konferencia Priemyselného dedičstva v Rijeke prebehla v optimistickom a priateľskom duchu. Stretnutie rôznych názorových prúdov podnietilo vznik horúcich diskusií i hlasnejším názorovým výmenám. Napriek tomu, konferencia umožnila vytvorenie užších vzťahov a kontaktov na budúcu medzinárodnú spoluprácu.

–Ing. arch. Beáta Molnárová a Ing. arch. Katarína Šimončičová, doktorandky z ÚDTAOP –

Prednáška doc. Evy Kráľovej

ZELEŇ V URBANIZOVANOM PROSTREDÍ

V rámci projektu Eurospaces sa 8. júna 2012 konal seminár „Sociálno-ekonomická zdravotno-rekreačné pohľady na zeleň v urbanizovanom prostredí“, ktorý spoločne organizovali Národný Trust n. o. a Ústav krajinného záhradnej architektúry Fakulty architektúry STU v Bratislave. Súčasťou podujatia bolo aj slávnostné otvorenie výstavy historických publikácií a dokumentov súvisiacich so záhradným umením. Výstavu „Človek v parku, človek v záhrade“ pripravili pracovníci Univerzitnej knižnice v Bratislave pod vedením pána PhDr. Dušana Lechnera. Ťahákom seminára bola účasť expertky na strategické mestské plánovanie a zeleň Anne Jaluzot z Commission for Architecture and the Built Environment (Veľká Británia). Jej prednáška „Budovanie prírodných hodnôt pre udržateľný ekonomický rozvoj“ bola veľmi inšpiratívna a priniesla zaujímavé a inovátične pohľady na chápanie funkcií zelene predovšetkým v mestskej a prímestskej oblasti. Tamara Reháčková Ústavu krajinného záhradnej architektúry Fakulty architektúry STU v Bratislave sa venovala téme „Verejná zeleň a jej spoločenská hodnota: prípadová štúdia Medická záhrada Bratislava“, prostredníctvom ktorej sa prítomní mohli oboznámiť s možnosťami oceňovania zelene. Medická záhrada v Bratislave bolo

„Intage“, teda Industrial heritage team – zľava: Vladimír Hain, Katarína Šimončičová, v strede doc. Eva Kráľová, Beáta Molnárová a Michal Ganobjak

použitá ako príklad, na ktorom boli vysvetlené rôzne metodické prístupy. Gábor Molnár z Rozvojovej koordinačnej Agentúry Jazero Balatón (Maďarsko) predniesol príspevok na tému „Manažmentový plán krajiny ako nástroj na zvýšenie prírodných a krajinných hodnôt jazera Balatón“, v ktorom prezentoval riešenie konfliktov s rastúcou intenzitou využívania pôdy v okolí unikátneho biotopu. Zuzana Hudeková z Regionálneho environmentálneho centra (Slovensko) prezentovala prednášku „Zdravotno-hygienická funkcia zelene“, ktorej téma je veľmi aktuálna, hlavne v súvislosti s očakávanými klimatickými zmenami. Zverečnenú prednášku s názvom „Park nie je len zeleň, park musí mať program“ mal Přemysl Krejčířík zo Záhradníckej fakulty Mendelovej univerzity v Brne (Česko), ktorý kládol dôraz na zapájanie verejnosti už pri vzniku zámeru na vytvorenie parku a následne aj behom procesu jeho plánovania. Podujatie tvorilo sprievodný program ku kultúrno-vzdelávaciemu podujatiu „Víkend otvorených parkov a záhrad“, ktorého partnerom bola Fakulta architektúry STU v Bratislave a Ing. T. Reháčková, PhD. jeho odborným garantom.

Anne Jaluzot počas diskusie po svojej prednáške (prvá zľava, v strede Mgr. Michaela Kubíková, riaditeľka Národného Trustu a Ing. Zuzana Hudeková z Regionálneho environmentálneho centra)

TÉMA NA PRÁZDNINY

HIERARCHIA VZDELÁVANIA ARCHITEKTÚRY POKUS O ABSTRAKCIU...

Rozmyšľajme, čo je na architektonickom vzdelávaní najstabilnejšie a čo predstavuje čoraz pružnejšie úrovne. „Veľké témy“ (dejiny, výtvarné disciplíny, stavitelstvo, typológia, TVORBA, dnes udržateľnosť, CAAD) sú prítomné, odkedy máme vzdelávanie prvé správy. Nemenia sa bez ohľadu na ich inštitucionálnu formu a organizáciu činnosti. Mení sa ich formalizácia a miera normatívnosti. Naš ústav (katedra, oddelenie...) je najmenej stabilná rovina, historicky sa najčastejšie mení. Je logistickou jednotkou, ktorá spravuje a realizuje časť, alebo celý študijný program. Pracovisko je

stabilizované zameraním na výskum, to môže byť časovo rôzne „trvalé“. Špecifickú polohu predstavujú učitelia, na jednej strane sú najkrehkejšou zložkou systému vzdelávania, na druhej strane ostávajú zapísaní v histórii pevnejšie ako všetky jeho objektívne stránky. Medzi veľkými témami a učiteľmi sa odohrávajú všetky príbehy zakladania škôl, ich reforiem, akreditácií, evalvácií, notifikácií...

–prof. Robert Špaček–

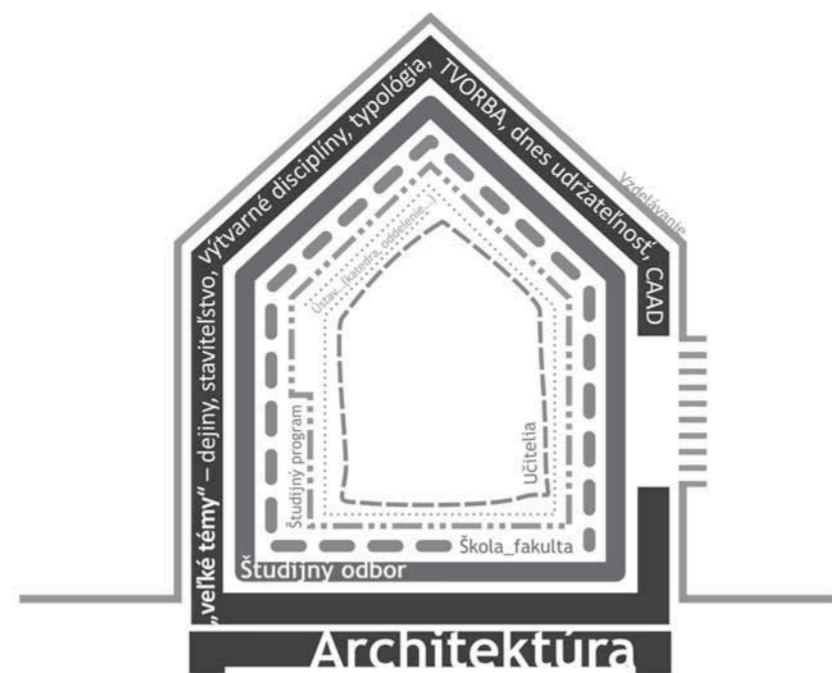

Schéma: Peter Morgenstein (podľa definície trvanlivosti zložiek budovy, Stewart Brand: How buildings learn)

JUBILANTI NA FA

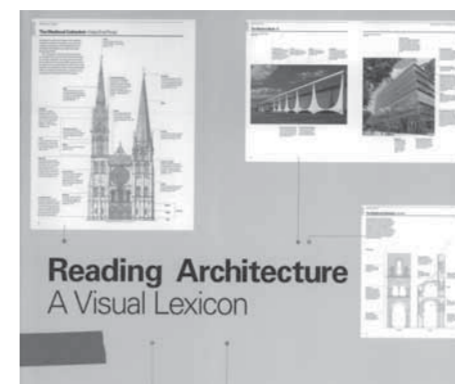

Okrúhle životné jubileá oslávili tento rok v marci až júni 2012 nasledujúce kolegyně a kolegovia: Ing. Alíca Horňáková, prof. Ing. arch. Peter Vodrážka, CSc., Mgr. Alena Madarášová, pani Vendulka Tomečková, doc. akad. soch. Peter Humaj, doc. akad. soch. Gabriela Gáspárová-Illéšová, pán Dušan Foltrich, doc. Ing. arch. Jarmila Lalková, PhD., Mgr. M. Dobošová, Ing. arch., akad. arch. Vladimír Bahna, PhD., doc. Ing. Agnesa Iringová, PhD., doc. PhDr. Magdaléna Kvasnicová, PhD., doc. Ing. arch. Nada.Hrašková, PhD.

Pracovné jubileá oslávili: PhDr. Danica Brečková (20 rokov), pán Roman Adámek, pani Janka Hulalová (celé štvrtstoročie), pani Margaréta Khírova (20 rokov).

Stretnutie s jubilantmi sa uskutočnilo 4. júna 2012, atmosféru zo stretnutia vám prinášame prostredníctvom fotografií Milady Kováčovej.

–red.–

RAUMLAN VERSUS PLAN LIBRE

Adolf Loos Le Corbusier

VÝBER Z NOVINIEK V KNIŽNICI FA STU:

- HOPKINS, O.: Reading Architecture. A Visual Lexicon. London : Laurence King, 2012
- FINKA, M.: Formy sídelných štruktúr pre rozvoj mesta. Wien : Stadtentwicklung, 2011
- BERANOVSKÝ, J.: Pasivní panelák? A to myslíte vážně? Praha : EkoWATT, 2011
- LIDWELL, W.: Univerzální principy designu. Brno : Computer Press, 2011
- HARRIES, K.: Etická funkce architektury. Praha : Arbor vitae, 2011
- Raumplan versus Plan Libre. Zlín : Archa, 2012
- Zkoumání historických staveb. Praha : Národní památkový ústav, 2011
- Študentské mestské zásahy a vízie-Devínska Nová Ves. Bratislava: STU, 2012

–odlo–

FA

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 19, 2011/2012, # 10 jún

Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava

ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková

KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 5727678

E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk

DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová

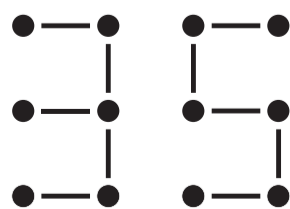
FOTOGRAFIE: Milada Kováčsová, Mgr. art. Matej Kováč,

Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU

ISSN 1337-2475

REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

ROKOV
FAKULTY
ARCHITEKTÚRY
STU 1976–2011